

Koń z wrzodami nie musi być chudy!

■ tekst i zdjęcia: Karolina Pilichowska, Nuba Equi

Prawidłowe żywienie to strategiczny czynnik zapobiegający i leczniczy w chorobie wrzodowej żołądka u koni (EGUS).

W opracowaniach naukowych, dotyczących wrzodów żołądka u koni, leczenie nie polega tylko na stosowaniu farmakoterapii, ale także na wdrożeniu odpowiednich praktyk żywieniowych. Myśląc o żywieniu w tym kontekście, trzeba rozróżnić jego dwa aspekty: system zadawania pasz i wartość odżywczą dziennej dawki. Te dwie kategorie obejmują wiele aspektów żywienia i są obiektem nieustających badań naukowych.

System zadawania pasz

Istotny jest przede wszystkim czas dostępu do paszy objętościowej, częstotliwość podawania posiłków treściwych i ich wielkość. Do tej kategorii można także zaliczyć strukturę paszy.

Stały dostęp do paszy objętościowej jest absolutnie konieczny. Bez wątpienia, najbardziej korzystny jest długi wypas na pastwisku. Przewód pokarmowy konia

jest przystosowany do ciągłego dopływu roślinności o dużej wilgotności. Gwarantuje to ciągłą produkcję sily i wypełnienie żołądka małymi porcjami pokarmu, co buforuje kwasy żołądkowe, optymalizuje ich pH, wpływa na właściwości ochronne nabłonka, wytwarzanie i skład śluzu wyścielającego żołądek, pracę wątroby, a ponadto zapewnia stałe wypełnienie jelit i czas na przystosowanie się flory bakteryjnej układu pokarmowego do ewentualnych zmian w składzie pokarmu.

Objętość posiłków. Gdy konieczne jest dokarmianie paszami treściwymi, ich porcje powinny być jak najmniejsze, a częstotliwość ich podawania jak najwyższa. Dla koni predysponowanych do choroby wrzodowej zaleca się, by objętość nie przekraczała 1,5 kg.

Struktura posiłków. Badania wykazały, że najszybciej zjadaną formą paszy jest granulata. Jednocześnie generuje on najmniejszą liczbę przeżuć. Nieco dłużej spożywana jest pasza w postaci mulesi, a najdłużej – siewki. Dlatego zaleca się ograniczenie podawania granulatu w diecie koni predysponowanych do EGUS, oraz zastosowanie pasz w postaci siewki lub mulesi z dodatkiem siewki do każdego posiłku.

Skład posiłków. Wszystkie posiłki powinny mieć taki sam skład, a ewentualne zmiany powinny być wprowadzane stopniowo.

Obalamy mity!

Koń z wrzodami nie musi być chudy.

Badania 187 koni wyścigowych w wieku 1-24 lat wykazały, że ponad 50 z nich miało wrzody żołądka, nie wykazując żadnych objawów chorobowych (niedobór masy ciała, kolki, luźny kał, niedojadanie paszy treściwej). Te trzy zdjęcia przedstawiają konie ze zdiagnozowaną chorobą wrzodową, które zostały zgłoszone do Nuba Equi w celu konsultacji i ułożenia diety sprzyjającej leczeniu.

Karmienie a trening. Ważne jest, by żołądek konia nie był pusty podczas pracy. Podawanie paszy objętościowej (najlepiej lucerny) przed treningiem jest istotnym elementem profilaktyki i leczenia wrzodów żołądka. Wartość pH soków trawiennych w pustym żołądku obniża się, co potęguje ich żrące właściwości, a powstające w wyższych chodach ciśnienie trzewne powoduje rozprowadzanie zawartości żołądka na całą jego powierzchnię. Przedłużona ekspozycja błony części bezgruczołowej żołądka na kwaśne soki prowadzi do powstania wrzodów.

Dostęp do wody na padoku i pastwisku jest podstawą prawidłowego funkcjonowania organizmu, a także trawienia. Woda rozrzedza treść żołądkową i podnosi pH w żołądku. Przyjmuje się, że brak dostępu do wody dłuższy niż 4 godziny znacznie zwiększa ryzyko powstania wrzodów.

Właściwie skomponowana dieta

Dieta powinna zapewniać zbilansowaną podaż składników odżywczych w odpowiedniej ilości. Dla koni wrzodowych ważne są:

Odpowiednia podaż makroelementów, mikroelementów i witamin to pod-

stawa każdej diety. Stan chorobowy generuje zwiększone zapotrzebowanie, więc dbałość o odpowiednio zbilansowane żywienie jest w trakcie leczenia szczególnie istotne. Właściwe odżywianie ma wpływ na odporność tkanek wyściółki żołądka na soki trawienne oraz ich skład, na jakości śluzu wyścielającego żołądek, na możliwości regeneracyjne organizmu, a także na łaknienie.

Kwasy tłuszczowe – są budulcem błon komórkowych, wpływają na ich elastyczność i wytrzymałość. Trawa obfituje w wartościowe nienasycone kwasy tłuszczowe omega-3, znane ze swojego działania przeciwzapalnego, niestety bardzo łatwo je traci. Siano nie zawiera ich praktycznie w ogóle. Rozwiązaniem dla koni, które nie mają dostępu do pastwiska, jest podawanie siemienia lnianego.

Niska zawartość skrobi na jeden posiłek. Jest ona źródłem energii strawnej. Zastąpić ją można włóknem strawnym i tłuszczami. Dieta bogata w zboża, czyli również w skrobię, negatywnie wpływa na właściwości bioelektryczne błony śluzowej, zmieniając jej przepuszczalność, a także zwiększa stężenie gastryny stymulującej do zwiększonej produkcji kwasu żołądkowego.

Lucerna. Wszystkie pasze objętościowe mają zdolność do niwelowania wahań pH żołądka (tzw. buforowania), jednak w wielu badaniach wykazano, że siano z lucerny ma w tym zakresie największą skuteczność. Dlatego jest ona zalecana w trakcie leczenia choroby wrzodowej. Ma właściwości buforujące kwas żołądkowy aż do pięciu godzin po podaniu.

Probiotyki i prebiotyki wspierają florę bakteryjną układu pokarmowego. Umożliwia ona prawidłowy przebieg procesów trawiennych, a więc także lepsze wchłanianie składników odżywczych i regenerację w przypadku wystąpienia nadżerek czy wrzodów w układzie pokarmowym. Probiotyki są istotne w profilaktyce, a w trakcie leczenia – niezbędne, gdyż stres spowodowany bólem i gastroskopią oraz podawanie leków wpływają negatywnie na florę bakteryjną układu pokarmowego.

Zastosowanie powyższych wytycznych ma ogromne znaczenie w zapobieganiu powstawania wrzodów i ich leczeniu. Statystyki pokazują, że u koni, u których wdrożono takie praktyki żywieniowe, leczenie postępowało szybciej, a nawroty choroby były rzadsze. ■

